

SAK 03/11 RAPPORT FRA MEDLEMSUNDERSØKELSEN

Vedlegg: Rapport fra Questback

I denne saken får styret presentert resultatene fra Frivillighet Norges medlemsundersøkelse, og sekretariatets vurderinger av funnene. Hovedkonklusjonen er at vi er på rett kurs. Medlemmene er godt fornøyd med Frivillighet Norge. Medlemmene har tillit til oss og opplever Frivillighet Norge i stor grad som frivillighetens viktigste talerør i saker som angår frivilligheten som sådan. De anser at vi bidrar til å heve bevisstheten om frivilligheten og de frivillige organisasjonene i samfunnet, og at vi er en relativt godt synlig aktør i samfunnsdebatten om frivillighetspolitiske saker.

Om medlemsundersøkelsen

Høsten 2010 gjennomførte sekretariatet en medlemsundersøkelse blant Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner. En tilsvarende undersøkelse ble gjennomført i 2008 (se styresak 42/08).

Formålet med medlemsundersøkelsen er å kartlegge hvordan medlemsorganisasjonene opplever Frivillighet Norges arbeid. Det blir satt spesielt fokus på det politiske arbeidet, både de interne prosessene og det eksterne påvirkningsarbeidet. Undersøkelsen inneholder også spørsmål om inkludering av innvandrere, Frivillighetsprisen og kommunikasjonskanalene. Svarene på disse spørsmålene er inkludert i vedlegget, men styresaken fokuserer på den delen av undersøkelsen som angår det politiske arbeidet.

Link til medlemsundersøkelsen ble sendt ut på e-post til hoved-epostadressene i alle Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner. Etter to purringer hadde vi fått svar fra 59 % av medlemmene. Dette er en veldig bra svarprosent (til sammenligning fikk vi kun svar fra 44 % i 2008). Det kan også legges til at medlemsmassen har økt fra vel 150 til nesten 250 i tidsrommet mellom de to undersøkelsene.

Hovedfunn

Hovedkonklusjonen i undersøkelsen fra 2008 var at inntrykket av Frivillighet Norge i det store og hele var positivt. Det ble imidlertid også understreket at Frivillighet Norge fortsatt var i en oppbyggingsfase og at det var viktig å arbeide for å styrke medlemmenes tillit til Frivillighet Norge, samt forankringen av de politiske prosessene.

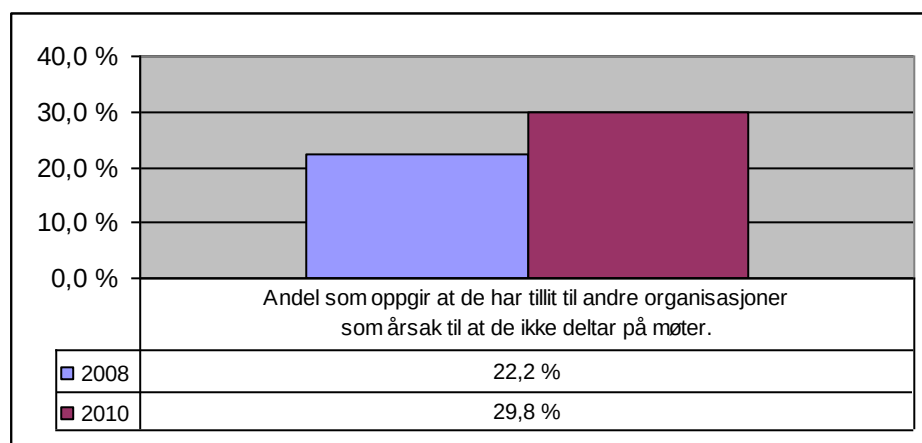
Det mest oppsiktsvekkende med resultatene fra 2010 er at det er svært små endringer i forhold til 2008 på de aller fleste områdene. Dette til tross for at Frivillighet Norge har hatt betydelig vekst (i 2008 hadde vi 150 medlemsorganisasjoner mens tallet var økt til 250 i 2010) og utvikling på disse to årene. Vi scorer nesten identisk på de utsagnene som handler om vårt utadrettede interessepolitiske arbeid. Frivillighet Norge oppleves fortsatt i stor grad som frivillighetens viktigste talerør i saker som angår frivilligheten som sådan, vi bidrar til å heve bevisstheten om frivilligheten og de frivillige organisasjonene i samfunnet, og vi er en relativt godt synlig aktør i samfunnsdebatten om frivillighetspolitiske saker.

1. Styrket tillit til Frivillighet Norges politiske prosesser

Svarene viser at medlemsorganisasjonenes tillit til Frivillighet Norge er styrket siden 2008. Blant annet er det en langt høyere andel som oppgir at ”de har tillit til at de organisasjonene som deltar kommer fram til et resultat vi kan stille oss bak” (spm. 7) som årsak til at de ikke har deltatt på møter. Tilsvarende er det i 2010 dobbelt så mange som oppgir at de har vært enige i høringsutkastene som ble sendt ut, som årsak til at de ikke har svart på høringer (spm. 8). Videre oppgir medlemmene i enda større grad enn i 2008 at de har gode muligheter til å komme med innspill til Frivillighet Norge, at innspillene blir behandlet på en god måte og at de har kjennskap til Frivillighet Norges standpunkt i saker som angår dem (spm. 9).

Det er imidlertid fremdeles mangel på kapasitet som oftest oppgis som forklaring på hvorfor medlemmene ikke deltar i de politiske prosessene, enten gjennom møtedeltakelse eller gjennom skriftlige innspill.

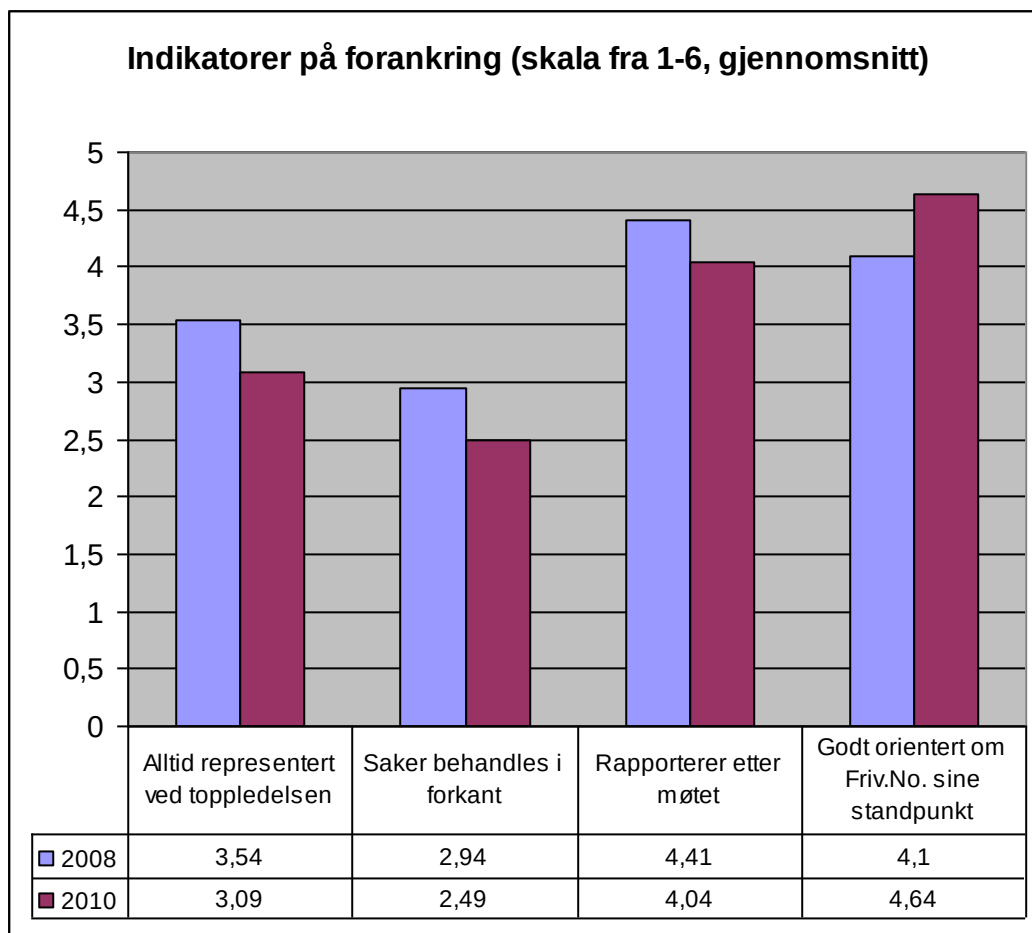

2. Forankringen av de politiske prosessene er noe svakere

Ved undersøkelsen i 2008 var en av konklusjonene at til tross for de rutinene som er lagt for de politiske prosessene i Frivillighet Norge, med høringsrunder og nettverks og arbeidsgruppemøter, er graden av forankring i medlemsorganisasjonene ikke så høy som ønsket. Et mindretall av organisasjonene oppga at de deltok på nettverks- og arbeidsgruppemøter, og relativt få organisasjoner sendte skriftlige innspill. I tillegg oppga et flertall av respondentene at de ikke stiller med toppledelsen på politiske møter i Frivillighet Norge, og at de heller ikke rutinemessig behandler sakene som står på agendaen internt i sin organisasjon på forhånd. Det var imidlertid positivt at en høyere andel oppga at de rapporterer tilbake til toppledelsen i organisasjonen i etterkant av møter. De fleste indikatorene på forankring er noe svekket i undersøkelsen fra 2010.

FRIVILLIGHET NORGE

Andelen organisasjoner som oppgir at de deltar på politiske møter i Frivillighet Norge gått ned fra 70 % til 60 % (spm. 4). Andelen som har sendt skriftlige innspill til en eller flere høringer er så godt som uendret (spm. 6). Spørsmålene om møtedeltakelse er stilt også til de som oppgir at de ikke deltar på møte, ettersom de inngår i en matrise. Noe av nedgangen, men ikke hele, kan forklares ved nedgang i andelen som deltar på møter.

3. Organisasjonene tar kontakt, men ikke for å bli "veiledet"

Et av tilbudene til medlemmer i Frivillighet Norge er muligheten til å få veiledning om organisasjonsdrift og myndighetskontakt. Sekretariatet opplever en økende strøm av henvendelser om alt fra momskompensasjon og Frivillighetsregister, til spørsmål om skatter og avgifter, juridiske tema, styrets ansvar og rolle, regelverk for innsamlinger, definisjon av frivillig arbeid, etc. Henvendelsene kommer fra både store og små organisasjoner. Blant de som har tatt kontakt i løpet av den siste måneden finner vi Nasjonalforeningen for folkehelsen, Kirkens Bymisjon i Oslo, Foreningen Vi som har et barn for lite, Norges Idrettsforbund, Europabevegelsen, Norges Musikkorps Forbund og Folkedans og folkemusikkorganisasjonen i Norge.

Gitt den store pågangen var det overraskende å se at svært få organisasjoner oppgir at de har benyttet seg av tilbudene om veiledning i organisasjonsdrift (spm. 11) og myndighetskontakt (spm. 12). Til gjengjeld har over halvparten av respondentene kontaktet Frivillighet Norges sekretariat om ”andre spørsmål” (spm. 13). En gjennomgang av hva de har tatt kontakt om viser at svært mange av henvendelsene faller inn under kategorien ”veiledning”, blant annet om medlemskontingentinnsamling via kredittkort, moms, lønsspørsmål, spørsmål av administrativ art, inkludering, juridisk, Frivillighetsregisteret og vedtektsforumleringer, osv.

Nesten 90 % av respondentene oppgir at de har vært fornøyde med svarene de har fått, og kun 4 % svarer at de er misfornøyde.

Sekretariatets vurderinger

Som i 2008 inneholder ikke denne undersøkelsen noen store overraskelser og hovedkonklusjonen fra sekretariatets side er at medlemmene stort sett er godt fornøyde med Frivillighet Norges interessepolitiske arbeid. Sekretariatet mener at resultatene indikerer at vi er på rett spor. Likevel ligger det viktige signaler her, og medlemsundersøkelsen gir grunnlag for å vurdere hvordan de interne politiske prosessene fungerer.

Verdien av tillit

Tilliten på tvers mellom medlemsorganisasjonene, og organisasjonenes tillit til Frivillighet Norge, er selve fundamentet for samarbeidet slik det har fungert fram til i dag. Tillit er oljen i maskineriet og får alle prosesser til å gli lettere. Både styre og sekretariat har stort fokus på å bevare og styrke denne tilliten, og det er gledelig å se at indikatorene på tillit har gått i riktig retning. Sekretariatet mener at det er naturlig at tilliten styrker seg noe over tid, med mindre saker utvikler seg på en måte som splitter fellesskapet. Det er ikke mulig å komme ”i mål” på dette området – tilliten må skapes og gjenskapes kontinuerlig fra sak til sak. Hensynet til å bevare tilliten til de politiske prosessene er dermed fortsatt alfa og omega for at Frivillighet Norge skal lykkes i det politiske arbeidet.

Én faktor som ble diskutert i forbindelse med undersøkelsen i 2008 var forholdet til Kulturdepartementet, og spesielt den politiske ledelsen. Noen medlemsorganisasjoner mente at Frivillighet Norge var for ”servil” overfor myndighetene. Dette hadde blant annet sammenheng med mottakelsen av Frivillighetsmeldingen i 2007, hvor enkelte mente at Frivillighet Norge var for lite kritisk. Sekretariatet mener at det i dag trolig er færre som vil anklage Frivillighet Norge for å være ”servil” overfor Kulturdepartementet og regjeringen. Vi har i flere saker markert oss tydelig med kritikk av regjeringens politikk, for eksempel i skattefradragsaken. Dette blir lagt merke til og er med på å styrke medlemmenes tillit til Frivillighet Norge.

Til tross for at undersøkelsen viser at den generelle tilliten til samarbeidet er styrket, er det åpenbart at den også varierer fra sak til sak. Når en sak er nært knyttet til en konkret organisasjon, eller en gruppe organisasjoners, særinteresser, kan dette skape mistenksomhet blant andre organisasjoner. Slik mistanke gjør en politisk prosess vanskelig. I mange saker ligger Frivillighet Norges fremste styrke i vår posisjon som ”objektiv”, dvs at medlemmene oppfatter at Frivillighet Norge som organisasjon ikke har egne særinteresser, men utelukkende arbeider for å få best mulig resultater for frivillig sektor som sådan. At Frivillighet Norge ikke har tatt på seg oppgaven med å forvalte ulike

tilskuddsordninger bidrar til dette. Sekretariatet mener at det er viktig å bevare og rendyrke denne uavhengige posisjonen.

Behov for forankring

Å sikre at Frivillighet Norges politiske standpunkt er tilstrekkelig forankret blant medlemsorganisasjonene er, og vil fortsatt være, en utfordring. Organisasjonenes kapasitet er alltid presset, og deres første prioritet er naturlig nok egne aktiviteter og ”hjertesaker”. Mange har en forventning om at når de blir medlem ”avlastes” Frivillighet Norge dem fra å engasjere seg i den generelle frivillighetspolitikken. Dersom alle tenker slik, vil ikke systemet fungere, ettersom de politiske prosessene både avhenger av organisasjonenes innspill, og ofte også av at organisasjonene i fellesskap beveger seg og kommer fram til nye, omforente standpunkt. Dette krever engasjement fra et tilstrekkelig stort antall medlemsorganisasjoner. Man kan ikke utelukke at økningen i antall medlemmer gjør at enkelte medlemsorganisasjoner føler at avstanden til de politiske prosessene er stor, og at det er lettere å overlate til andre å bidra.

Selv om andelen som deltar på møter går noe ned, oppveies dette ved at stadig flere organisasjoner er medlem. Det finnes også alternative måter å delta i prosessene på, for eksempel gjennom å gi skriftlige innspill eller ved å kontakte sekretariatet direkte. Sekretariatet vurderer derfor at den lille nedgangen i prosentandelen som deltar på møter i seg selv ikke er dramatisk. Vi erfarer også at deltakelsen går i bølger og at den tar seg opp når det ”brenner” i forbindelse med en aktuell sak. Dette har vi for eksempel sett i forbindelse med momssaken og skattefradragssystemet.

Det er imidlertid et større problem dersom manglende forankring fører til at man ikke klarer å komme fram til nye omforente standpunkt. Dette kan skje dersom de som representerer medlemsorganisasjonene ikke har fullmakt til å bevege seg fra sitt utgangspunkt i en sak, fordi man ikke tilhører toppledelsen eller ikke har fått nødvendig fullmakt og åpent mandat fra denne. I praksis løser sekretariatet dette gjerne ved å gjøre en vurdering av hvilke interesser som potensielt sett kan eksistere blant medlemmene fra sak til sak. I noen tilfeller kommer alle på banen av seg selv. I andre tilfeller er det imidlertid nødvendig å utfordre noen organisasjoner direkte, slik at de melder seg på i en prosess. En slik framgangsmåte, kombinert med at alle nye saker rutinemessig sendes på høring blant medlemsorganisasjonene, bidrar til å sikre forankring for våre standpunkter i medlemsorganisasjonene. I denne sammenhengen er det også positivt at organisasjonene i større grad enn i 2008 oppgir at de kjenner Frivillighet Norges standpunkt i saker som angår dem.

Sekretariatets vurdering er at forankring fortsetter å være en utfordring, men at vi har utviklet verktøy som, sammen med den rutinemessige saksbehandlingen, bidrar til å sikre forankring. Det er like fullt viktig å minne organisasjonene om at samarbeidet er avhengig av deres engasjement og bidrag. Det kreves ikke at alle bidrar i alle sakene, men organisasjonene bør kanskje i større grad oppfordres og oppmuntres til å engasjere seg i de politiske prosessene. Deltakelse på møter hos Frivillighet Norge innebærer mange fordeler for organisasjonene, både i form av økt innflytelse, økt kompetanse og bredere nettverk!

Veiledning om organisasjonsdrift og myndighetskontakt

I takt med at medlemstallet øker, kommer det også flere henvendelser til Frivillighet Norges sekretariat som ikke er av politisk art. Resultatene fra undersøkelsen viser at mange organisasjoner tar kontakt, og at de er fornøyde med svarene de får. Det er imidlertid tydelig at organisasjonene ikke ser på dette som "veiledning om organisasjonsdrift eller myndighetskontakt". Begrepene "myndighetskontakt" og "organisasjonsdrift" er ikke presise nok til at folk vet umiddelbart hva som ligger i dette. Og "veiledning" kan oppfattes som en mer omfattende prosess som pågår over noe tid.

Til orientering nevnes også at i følge sekretariatets interne logg tok vi i mot 100 henvendelser på telefon/mail med spørsmål om organisasjonsdrift og/eller myndighetskontakt i 2010.

Undersøkelsen viser at tilbudet om bistand til medlemsorganisasjonene er populært og at organisasjonene er fornøyde. Sekretariatet legger vekt på å gi gode svar, eller eventuelt å vise organisasjonene vei til riktig instans. Dette krever ressurser, men er samtidig med på å gjøre Frivillighet Norge relevant overfor både potensielle og eksisterende medlemmer. Å være en kompetansebase for myndighetskontakt og organisasjonsdrift er et mål i seg selv, men bidrar også indirekte til å styrke det interessepolitiske arbeidet. Sekretariatet legger derfor opp til å videreføre kompetansetilbudet gjennom å både svare på enkelthenvendelser og gjennom å videreføre kurstilbudet for nye og små organisasjoner. Samtidig vil det også bli holdt enkelte kurs på et høyere nivå (for eksempel kurset i januar om kvinner i styre og lederverv i frivillige organisasjoner). Det vil bli lagt vekt på å differensiere tilbudet slik at organisasjonene skjønner hvilket nivå som er riktig for dem.

Forslag til vedtak

Styret tar oppsummeringen av medlemsundersøkelsen til orientering.